

sig i Stand til at finde en bedre, nyttigere og hurtigere Form for Udnyttelsen af Tørvemassen, tør det forhaabentlig ogsaa antages, at den højtærede Landbrugsminister i Erkendelse heraf vil undlade paany at stille Lovforslag om Erhvervelse af den lille Vildmose.

Af Overenskomsten fremgaar det, at Grevskabet har givet de nævnte 6 Aktieselskaber Cementfabriker syd for Limfjorden og ved Mariager Fjord udelukkende Ret til at udvinde Tørv og andre Produkter, der kan fremstilles heraf, i den Grevskabet tilhørende Del af den lille Vildmose, som paa Kortet er indrammet med Blaaf og med Rødt betegnet som Parceller I—IV.

Jeg skal, idet jeg iøvrigt henviser til Overenskomstens Indhold, tillade mig at gøre følgende Bemærkninger i Anledning af samme.

Af Kortet og Overenskomstens § 1 fremgaar det, at der af Mosens Areal er undtaget og forbeholdt af Grevskabet følgende:

1. De fire udtørrede Søer, hvoraf de tre drives under Vildmosegaard, medens Toftsoens Græsslet hvert Aar sælges til Omegnens Beboere.
2. Et Areal langs det nordvestre Skel i den nordlige Del af Mosen.
3. Et Areal langs det sydligste Skel i den sydlige Del af Mosen.
4. Nogle Arealer liggende dels mellem dels øst og dels syd og sydøst for de udtørrede Søer.

Ad 1. Søernes samlede Areal er ca. 392 ha.

- 2. Dette Areal, hvis Størrelse udgør:

a) Opdyrket ca. 20 ha.

b) Uopdyrket Mose ca. 150 ha.

er forbeholdt, dels for at bevare, hvad der er opdyrket heraf, og dels for gennem en tilstrækkelig lang Tid at kunne skaffe Tørvejord til Omegnens Forsyning med Tørv.

- 3. Dette Areal, hvori i Aar er foretaget en Del Udgrøftning for Afvanding, er forbeholdt for gennem Tiderne at kunne skaffe Tørvejord til Tørv for Beboerne i det tørrefattige Als Sogn syd for Vildmosen. Arealets Størrelse er ikke nærmere præciseret men kan senere fastsættes efter Behov.

- 4. Disse Arealer, hvis Størrelse rent skønsmæssig anslaaes til 10 à 1200 ha, er forbeholdte, dels for at bevare tilstrækkelig Tørvejord, hvor den af disse Arealer er dybest, paa et for Vildmosegaarden og de øst for Mosen liggende Steder let tilgængeligt Sted og paa et for den i sin Tid afgravede Mose og de paa dens Undergrund opstaaende Landbrug nogenlunde centralt beliggende Sted og dels for paa den Del af disse Arealer — navnlig de, der imod Øst støder mod Knarmou — hvor Tørvedybden er mindst, at fortsætte de allerede af Lensbesidderen paabegyndte Kultiveringer af Mosens Overflade. Her er allerede foretaget ret betydelige Afvandingsarbejder, og det er Meningen at fortsætte hermed for, som nævnt, at kultivere Overfladen.

Ved at forbeholde foran omtalte Arealer for nævnte Formaal maa det vistnok siges, at der er taget tilbørligt Hensyn til saavel nuværende som fremtidige Interesser for en uoverskuelig Aarrække.

Da de med Grevskabet ifølge Overenskomsten kontraherende Cementfabriker har erhvervet af Overingeniør Sommerfeldt dennes Plan til Tørvemassens Udnyttelse, har Grevskabet og Lensbesidderen ingen Ret til imod Overingeniørens og Cementfabrikerens Ønske at disponere over Planen eller røbe dens nærmere Indhold. Jeg havde under mine Forhandlinger i April Maaned f. A. med Kontorchef for Statens Planteavlskontor, Hr. H. C. Larsen, tænkt mig, at Grevskabet havde faaet en saadan Dispositionsret over Planen, at det havde haft Ret til ogsaa at gøre Staten bekendt med den. Som Forholdene har udviklet sig, og da Hr. Overingeniør Sommerfeldt udtrykkelig har forbeholdt sig, at intet, som ikke ligefrem fremgaar af Overenskomsten, maa meddeles om hans Plan, er det altsaa umuligt at give nærmere Oplysninger om samme.

Jeg maa dog ogsaa antage, at det høje Ministerium vil være tilstrækkelig tilfredsstillet i den Omstændighed, at Cementfabrikerne, der jo i deres Kreds rummer de mest habile Teknikere, praktiske Ingeniører og dygtige Forretningsfolk, har ønsket at kontrahere om Vildmosen paa Grundlag af den Sommerfeldtske Plan.

Hvad Spørgsmaalet angaar, om Planens Realisation er tilstrækkelig financielt